

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਸ.-ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜੇ. ਐੱਮ. ਟੰਡਨ, ਜੇ. ਜੇ.

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ, 937 ਆਫ 1978

16 ਮਈ 1978 ਈ.

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1947 ਦਾ II)- ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 5— ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 246, ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3), ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸੂਚੀ I, ਇੰਦਰਾਜ਼ 70 ਅਤੇ 93, ਸੂਚੀ II ਇੰਦਰਾਜ਼ 41 ਅਤੇ 64 ਅਤੇ ਸੂਚੀ III ਐਂਟਰੀ 1— ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 5 ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ—ਸੰਸਦ— ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ 'ਲੋਕ ਸੇਵਕ' ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 41 ਅਤੇ 64 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 1 ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪਰੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ 'ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ I ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 70 ਅਤੇ 93 ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ 41 ਅਤੇ 64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ III ਦੇ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, **ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ,**

ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1947 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਜੇ

(ਪਾਰਾ 5, 6 ਅਤੇ 9)

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 228 ਅਤੇ 131-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਰਿੱਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

- (i) 5 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ, ਨਲ ਅਤੇ ਬਚਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (ii) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (iii) ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜੋ ਮੈਂ 10 ਅਗਸਤ, 1977 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 77 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।
- (iv) ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ;
- (v) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (vi) ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ;
- (vii) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ;
- (viii) ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਹ ਵੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (ix) ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦੇਣ।
- (x) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।

Jagjit Singh ti. State of Punjab and others (S. S. Sandhwalia, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ।

(ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਵਿੰਦਰ ਸੇਠ) ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ।

ਡੀ.ਐਨ.ਰਾਮਪਾਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

(5) ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.—(1) ਕੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(ਐਲ)(ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 1970 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ; ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਫਤਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: -

ਸੈਕਸ਼ਨ 2. ਵਿਆਖਿਆ। -ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 5. ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ।- (1) ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

(d) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(e) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਸਥਿਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ, ਉਸ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮਦਨ

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 2 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਲੋਕ ਸੇਵਕ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਏਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਰੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਲਈ (ਰਿਲਾਇੰਸ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਰਾਜ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ II) ਦੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ 41 ਅਤੇ 64 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

41. ਰਾਜ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ।

64. ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

Jagjit Singh ti. State of Punjab and others (S. S. Sandhwalia, J.)

ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ । ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਖਾੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

(4) ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ I ਦੇ ਟੋਰ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੰ. 70 ਅਤੇ 93 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਫਿਰ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਇਕੱਲੇ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਸੰਘ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀ . ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਹੈ। 'ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ'।

(5) ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਗਲਤ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾਜ਼ 70 ਅਤੇ 93 ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ, 1951 ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਐਂਟਰੀ 93 ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੀਨ ਰਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ,

(6) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246, ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 41 ਅਤੇ 64 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ, ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ - ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ। ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ - ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ - ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“(1) ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਪਰ ਸੂਚੀ I ਜਾਂ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਫੌਜਾਂ ਜਾਂ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲ ਸਿਵਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ।”

(8) ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿਚਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੈਡੈਟਿਕ, ਸੰਕੁਚਿਤ ਜਾਂ ਸੰਜੀਦਾ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਦਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1), ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਬੇ (2), ਅਤੇ ਵੇਵਰਲੀ ਜੂਟ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਰੇਮਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (3)।

(9) ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ 'ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 58.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸਸੀ 459.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 90.

Jagjit Singh ti. State of Punjab and others (S. S. Sandhwalia, J.)

ਇਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸਾ ਵਿਆਪਕ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੀਹਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ- ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ I ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 70 ਅਤੇ 93 ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ 41 ਅਤੇ 64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਮਾਮਲੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਗਠਨ, ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(10) ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਗਏ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਤਲ, ਚੋਰੀ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੁਬਾਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਬਾਨੀ ਪਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

(11) ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਈ

(4) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1957 SC 458.

ਐਮਡੇਨ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (5) ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (6), ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 5, ਅਤੇ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਭਦਾਸ ਮਥੁਰਾਦਾਸ ਲਖਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਮਲਕਪੁਰ (7) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਲੋਹੀਆ ਅਤੇ ਅਥਰਸ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (8), ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਲੇਸ (9), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

(12) ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਜ਼ੀਓਥਰਿਟ ਪੁਆਇੰਟ 1 ਹਸੀਬੀਨ 3 ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਸੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸੀਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਬੀ ਐਸ ਬਾਂਸਲ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ-

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1978 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 157

18 ਮਈ 1978 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਿਸ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਕਲਾਸ I PWD- (ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਰੋਡਜ਼ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਨਿਯਮ 1960— Rvile 22— ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ — ਯੋਗ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ - ਕੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ

- (5) ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 548
- (6) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1629
- (7) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 1002
- (8) ਏਆਈਆਰ 1968 ਇਲਾਹਾਬਾਦ 100
- (9) ਏਆਈਆਰ 1973 ਰਾਜਸਥਾਨ 242.

Jagjit Singh ti. State of Punjab and others (S. S. Sandhwalia, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ

ਸਿੰਘ